

Spis treści

Wstęp	15
1. Wody podziemne w środowisku przyrodniczym (Grzegorz Barczyk)k	17
1.1. Wprowadzenie	17
1.2. Hydrologiczny obieg wody w przyrodzie	19
1.2.1. Wiadomości wstępne	19
1.2.2. Występowanie wód w przyrodzie i czas ich wymiany	21
1.2.3. Schemat krążenia wody w przyrodzie	22
Opady	24
Retencja	25
Spływ powierzchniowy	26
Parowanie	27
Odpływ podziemny	28
Wody kondensacyjne	29
1.2.4. Bilans krążenia wody	29
1.3. Wody infiltrujące	29
1.3.1. Wody strefy aeracji	31
Woda higroskopijna	31
Woda błonkowa	31
Woda kapilarna	32
Woda zawieszona	32
1.3.2. Wody strefy saturacji	33
Wody przypowierzchniowe	34
Wody gruntowe	34
Wody głębokie	35
Wody głębinowe	35
1.4. Wody podziemne o genezie niezwiązanej ze współczesnym obiegiem	36
1.4.1. Wody juvenilne	36
1.4.2. Wody reliktove	37
1.4.3. Wody metamorficzne	37
2. Charakterystyka przestrzeni hydrogeologicznej (Włodzimierz Huumnicki)	39
2.1. Wprowadzenie	39
2.2. Ośrodek i przestrzeń hydrogeologiczna	39
2.2.1. Porowatość	40

2.2.2. Porowatość efektywna	45
2.2.3. Szczelinowatość	46
2.2.4. Krasowatość	48
2.3. Właściwości ośrodka hydrogeologicznego	49
2.3.1. Wodochłonność	50
2.3.2. Odsączalność	51
2.3.3. Pojemność i odsączalność sprężysta	52
2.3.4. Przepuszczalność hydrauliczna	53
2.4. Występowanie wód podziemnych w ośrodku hydrogeologicznym	55
2.4.1. Wiadomości wstępne	55
Warstwy przepuszczalne i wodonośne	55
Warstwy o zwierciadle swobodnym i naporowym	56
2.4.2. Warunki występowania wód podziemnych w strukturach i środowiskach geologicznych	58
Utwory polodowcowe i aluwialne	59
Formy tektoniczne w utworach przedczwartorzędowych	64
Strefy wybrzeży morskich	64
2.4.3. Wpływ litologii i warunków tektonicznych na krążenie wód podziemnych	68
Przykłady regionalne z terenu Polski	69
3. Zasilanie i drenaż wód podziemnych (Włodzimierz Humnicki)	72
<hr/>	
3.1. Zasilanie wód podziemnych	72
3.1.1. Infiltracja opadów atmosferycznych	72
Uwagi ogólne i definicje	72
Kondensacja pary wodnej w strefie aeracji	73
Czynniki wpływające na infiltrację opadów atmosferycznych	74
3.1.2. Infiltracja wód powierzchniowych	77
3.1.3. Zasilanie z innych poziomów wodonośnych	78
3.2. Drenaż wód podziemnych	80
3.2.1. Źródła	80
Pojęcia podstawowe	80
Kryteria klasyfikacji źródeł	81
Reżim źródeł	84
3.2.2. Drenaż przez ciekły powierzchniowe	86
3.2.3. Parowanie terenowe i podziemne	88
3.2.4. Odptyw podziemny i metody jego oceny	89
3.3. System wodonośny	96
4. Przepływ wód podziemnych (Ewa Krogulec)	97
<hr/>	
4.1. Filtracja	97
4.1.1. Filtracja, prędkość filtracji	97
4.1.2. Wysokość hydrauliczna	98
4.1.3. Spadek hydrauliczny	100
4.1.4. Parametry hydrogeologiczne	101
Współczynnik filtracji	102
Współczynnik przepuszczalności	103
Podział skał ze względu na przepuszczalność	103
Sposoby uśredniania parametrów na przykładzie współczynnika filtracji	105
Przewodność warstwy wodonośnej	106
Pojemność wodna skał	106

4.2. Prawo Darcy'ego	107
4.2.1. Henry Philibert Gaspard Darcy (1803–1858)	107
4.2.2. Zależności określone prawem Darcy'ego	107
4.2.3. Zakres stosowalności prawa Darcy'ego	108
4.3. Natężenie przepływu Q	109
4.4. Przesączanie, przesiąkanie	111
4.5. Siatka hydrodynamiczna	115
4.5.1. Hydroizohipsa	115
4.5.2. Linia prądu	115
4.5.3. Siatka hydrodynamiczna i jej elementy	117
4.6. Ruch wody podziemnej	119
4.6.1. Ruch ustalony	119
4.6.2. Ruch nieustalony	119
4.6.3. Równanie filtracji	120
5. Chemizm wód podziemnych (Dariusz Dobrzyński)	123
5.1. Budowa cząsteczki wody i jej skład izotopowy	123
5.2. Właściwości fizyczne i chemiczne wody	124
5.3. Woda jako rozpuszczalnik. Podstawy chemii fizycznej wód	126
5.3.1. Formy występowania substancji w wodach podziemnych	126
5.3.2. Aktywność. Siła jonowa roztworów wodnych	128
5.3.3. Prawo działania mas	129
5.3.4. Dysocjacja elektrolityczna wody	129
5.3.5. Iloczyn rozpuszczalności. Iloczyn aktywności form	130
5.4. Rozpuszczanie minerałów. Hydratacja. Hydroliza	131
5.5. Rozpuszczanie gazów	132
5.6. Tworzenie się związków kompleksowych i koloidów	133
5.7. Właściwości fizyczne, chemiczne i organoleptyczne wód podziemnych	135
5.7.1. Właściwości fizyczne	135
Temperatura	135
Przewodność elektrolityczna właściwa	137
Radoczynność	138
Gęstość i lepkość	140
5.7.2. Właściwości chemiczne	140
Mineralizacja ogólna. Sucha pozostałość	140
Odczyn wody (pH)	143
Potencjał utleniająco-redukcyjny (Eh)	144
Zasadowość i kwasowość	147
Chemiczne i biochemiczne zapotrzebowanie na tlen	147
Twardość	148
Agresywność	149
5.7.3. Wybrane właściwości organoleptyczne	149
Barwa	149
Przezroczystość, mętność i zawiesiny	150
Zapach	150
5.8. Skład chemiczny wód podziemnych	151
5.8.1. Charakterystyka wybranych gazów	151
Tlen (O_2)	152
Dwutlenek węgla (CO_2)	152
Siarkowódór (H_2S)	153

5.8.2. Główne i podrzędne składniki wód	154
Wodorowęglany	154
Siarczany	154
Chlorki	156
Sód	156
Potas	157
Magnez	157
Wapń	157
Nieorganiczne związki azotu (jony amonowe, azotyny, azotany)	158
Żelazo	159
Krzem	160
Substancja organiczna	160
5.8.3. Wybrane mikroskładniki	161
Bor	161
Fluor, brom, jod	162
Arsen	163
Miedź, cynk, kadm, rtęć, ołów	163
Chrom, mangan, nikiel	164
Glin	165
Pierwiastki promieniotwórcze (rad, uran, tor)	166
5.9. Jakość wód podziemnych	167
5.9.1 Wprowadzenie	167
5.9.2. Jakość wód pitnych	168
5.9.3. Kryteria oceny wód leczniczych	168
6. Naturalne czynniki i procesy kształtujące skład chemiczny wód podziemnych (Dariusz Dobrzyński)	170
6.1. Wprowadzenie	170
6.2. Rola atmosfery w kształtowaniu chemizmu wód opadowych	171
6.3. Wpływ roślinności i ewapotranspiracji	175
6.4. Procesy zachodzące w glebie i strefie aeracji. Wietrzenie chemiczne. Rozpuszczanie	177
6.5. Procesy w strefie saturacji	181
6.5.1. Procesy sorpcyjne	182
6.5.2. Procesy membranowe	185
6.5.3. Przemiany promieniotwórcze	186
6.5.4. Wpływ procesów magmowych i metamorficznych	186
6.5.5. Mieszanie się wód podziemnych o różnym składzie chemicznym	187
6.6. Wpływ warunków hydrogeologicznych	187
7. Badania hydrogeologiczne i opracowanie ich wyników (Dorota Janica)	192
7.1. Wprowadzenie	192
7.2. Badania terenowe	192
7.2.1. Kartowanie hydrogeologiczne	193
7.2.2. Pobieranie próbek wód i skał	196
Pobieranie próbek wód	196
Pobieranie próbek skał	197
7.3. Badania laboratoryjne	198
7.3.1. Podstawowe badania laboratoryjne skał na potrzeby hydrogeologii	198
Laboratoryjne wyznaczenie współczynnika filtracji	198
Określanie współczynnika filtracji wzorami empirycznymi	200

Oznaczanie wodochłonności, odsączalności, porowatości efektywnej	203
Badania składu mineralogicznego i chemicznego skał	204
7.3.2. Badania laboratoryjne wód	204
Rodzaje analiz chemicznych wód podziemnych h	204
Metody badań chemizmu wód	205
7.4. Prace kameralne	207
7.4.1. Ocena i weryfikacja danych hydrogeologicznychh	207
7.4.2. Bazy danych	209
Bank HYDRO	209
Monitoringowa Baza Danych (MONBADA)	209
Sieć Stacjonarnych Obserwacji Wód Podziemnych w Polsce (SSOWP)	210
Baza danych wód gruntowych. Baza danych przepływów gruntowych	210
7.4.3. Profile i przekroje hydrogeologiczne i hydrogeochemiczne	210
Profile hydrogeologiczne i hydrogeochemiczne	210
Przekroje hydrogeologiczne i hydrogeochemiczne	211
7.4.4. Metody przedstawiania parametrów hydrogeologicznych hydrogeochemicznych	213
7.4.5. Tło i anomalie hydrogeochemiczne	214
8. Mapy hydrogeologiczne (Franciszek Knyszyński)	218
8.1. Wprowadzenie	218
8.2. Cel sporządzania map hydrogeologicznych	219
8.3. Metodyka sporządzania map hydrogeologicznych	220
8.4. Skale map hydrogeologicznych	222
8.5. Tematyka map hydrogeologicznych	223
8.6. Seryjne mapy hydrogeologiczne Polski	226
9. Bilanse wodne (Franciszek Knyszyński)	232
9.1. Wprowadzenie	232
9.2. Składniki bilansu wodnego	232
9.3. Bilans wód podziemnych	237
9.3.1. Bilans hydrogeologiczny w warunkach umiarkowanej antropopresji	238
9.3.2. Bilans hydrogeologiczny w warunkach aktywnej antropopresji	240
9.4. Bilans wodnogospodarczy	243
10. Zasoby wód podziemnych (Franciszek Knyszyński)	246
10.1. Wprowadzenie	246
10.2. Zasoby statyczne	248
10.3. Zasoby dynamiczne	249
10.3.1. Charakterystyka zasobów dynamicznych	249
10.3.2. Bezpośrednie metody obliczania zasobów w dynamicznych	250
10.3.3. Pośrednie metody szacowania zasobów dydynamicznych	251
Metoda infiltracyjna	251
Metoda wahań zwierciadła wody podziemnej	254
Metoda regresji zwierciadła wody	254
Metody hydrologiczne	255
10.4. Zasoby dyspozycyjne	257
10.5. Zasoby eksploatacyjne	261
10.6. Zasoby sprężyste	262

10.7. Zasoby sztuczne wód podziemnych	263
10.8. Zasoby wzbudzone wód podziemnych	264
10.9. Dokumentowanie zasobów wód podziemnych	264
10.9.1. Wiadomości wstępne	264
10.9.2. Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby dyspozycyjne wód podziemnych	266
10.9.3. Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęć wód podziemnych	267
10.9.4. Inne rodzaje dokumentacji hydrogeologicznych	268
11. Modelowanie hydrodynamiczne (Ewa Krogulec)	269
11.1. Definicja modelu	269
11.2. Budowa modelu	270
11.3. Dyskretyzacja obszaru	272
11.4. Schematyzacja warunków hydrogeologicznych	273
11.5. Metody modelowania numerycznego	273
11.6. Warunki brzegowe modeli numerycznych	275
11.7. Identyfikacja modelu	277
11.8. Weryfikacja modelu	278
11.9. Organizacja badań modelowych	278
11.10. Programy komputerowe	279
12. Modelowanie geochemiczne wód podziemnych (Dariusz Dobrzyński)	280
12.1. Wprowadzenie	280
12.2. Pojęcie modelu geochemicznego	281
12.2.1. Rodzaje modeli geochemicznych	282
12.2.2. Weryfikacja, prawidłowość i użyteczność modeli geochemicznych	283
12.3. Podstawowe pojęcia dotyczące termodynamiki i kinetyki procesów formujących skład chemiczny wód podziemnych	284
12.4. Dane wejściowe do modeli geochemicznych	288
12.5. Konstruowanie koncepcyjnych modeli geochemicznych. Modelowanie odwrotne a modelowanie wprost	289
12.6. Modelowanie specyjalne i modelowanie rozpuszczalności	291
12.7. Modelowanie odwrotne bilansu masy	294
12.8. Modelowanie dróg reakcji	295
12.9. Modelowanie procesów sorpcyjnych	299
12.10. Modelowanie transportu reaktywnego	300
12.11. Modelowanie kinetyki reakcji	302
12.12. Wybrane programy komputerowe do modelowania geochemicznego wód podziemnych	303
13. Zastosowanie badań izotopowych w hydrogeologii (Paweł M. Leśniak)	305
13.1. Wprowadzenie	305
13.2. Izotopy trwałe – podstawowe pojęcia	305
13.3. Wzorce w badaniach izotopowych	308
13.4. Efekty izotopowe tlenu i wodoru w cyklu hydrologicznym	309
13.4.1. Skład izotopowy wód obiegu meteorycznego	309
13.4.2. Hydrogram izotopowy	313
13.4.3. Wymiana izotopowa woda-skała	314

13.5. Obieg związków węgla w przyrodzie oraz frakcjonowanie izotopów węgla, tlenu i wodoru	315
13.5.1. Wody podziemne i biosfera	315
13.5.2. Metan w wodach podziemnych	318
13.5.3. Dwutlenek węgla i metan w wodach zanieczyszczonych antropogenicznie w siarczanach	319
13.6. Obieg związków siarki w przyrodzie oraz frakcjonowanie izotopów siarki i tlenku w siarczanach	320
13.6.1. Frakcjonowanie izotopów siarki – uwagi i ogólne	320
13.6.2. Skład izotopowy siarki jako wskaźnik zanieczyszczenia wód podziemnych siarczanami i siarczkami	322
13.7. Obieg związków azotu w przyrodzie oraz frakcjonowanie izotopów azotu i tlenu	323
13.7.1. Skład izotopowy głównych zbiorników azotu	323
13.7.2. Wpływ nawozów naturalnych i ścieków na skład izotopowy azotanów w wodach podziemnych	325
13.8. Izotopy trwałe chloru	326
13.8.1. Skład izotopowy chloru w wybranych środowiskach naturalnych	326
13.8.2. Izotopy chloru a zanieczyszczenia węglowodorami chlorowcopochodnymi	327
13.9. „Datowanie” wód podziemnych z wykorzystaniem radiogenicznych izotopów wodoru, węgla i chloru	328
13.9.1. „Datowanie” trytem	329
13.9.2. „Datowanie” radiowęglem	329
13.9.3. „Datowanie” chlorem-36	331
14. Ujęcia wód podziemnych (Józef Mikołajków)	333
14.1. Wprowadzenie	333
14.2. Typy ujęć wód podziemnych	334
14.2.1. Ujęcia źródeł	334
14.2.2. Ujęcia poziome	334
14.2.3. Ujęcia infiltracyjne	338
14.2.4. Studnie	340
Studnie kopane	340
Studnie wiercone	342
14.3. Obniżenie zwierciadła wody, lej depresji	348
14.4. Podstawy projektowania i wykonywania studni wierconych	351
14.4.1. Podstawa prawna (stan na 01.10.2005)	351
Projekt prac geologicznych	351
Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wód podziemnych	352
14.4.2. Podstawowe zasady projektowania studni wierconych	352
14.5. Filtry studzienne	355
14.5.1. Dobór filtru	356
14.5.2. Obsypka filtracyjna	359
14.5.3. Wymiary filtru	360
Długość części roboczej filtru	360
Średnica filtru	361
14.5.4. Dopuszczalna wydajność studni	363
Dopuszczalna prędkość wlotowa	363
Dopuszczalna prędkość przepływu wody przez otwory filtru	365
Maksymalna depresja wytwarzana podczas eksploatacji studni	365
Sposób umieszczenia pompy w studni i wierconej	365
14.6. Zasięg leja depresji	367

14.7.	Przygotowanie studni do eksploatacji	367
14.7.1.	Pompowanie oczyszczające (usprawniające)	367
14.7.2.	Pompowanie badawcze	368
14.7.3.	Pobór próbek wody.	369
14.8.	Ujęcia wielootworowe.	369
15.	Dopływ wody do studni (Józef Mikołajków)	371
15.1.	Wprowadzenie	371
15.1.1.	Schematyzacja warunków dopływu wody do studni	371
15.1.2.	Wyznaczanie parametrów hydrogeologicznych na podstawie pompowań badawczych	375
15.2.	Dopływ ustalony do studni.	378
15.2.1.	Równanie dopływu ustalonego do studni zupełnej (równanie Dupuita).	378
15.2.2.	Dopływ do studni niezupełnej.	385
	Poprawka na niezupełność studni (poprawka Forchheimera)	385
	Mięszość strefy aktywnego dopływu wody do studni	387
15.2.3.	Współdziałanie studzien	388
15.2.4.	Dopływ do studni w pobliżu granic hydrogeologicznych	390
15.2.5.	Dopływ do studni w skałach szczelinowych.	393
15.3.	Interpretacja wyników pompowań badawczych w warunkach dopływu ustalonego	394
15.4.	Dopływ nieustalony do studni	397
15.4.1.	Warstwa wodonośna o zwierciadle napiętym	399
15.4.2.	Warstwa wodonośna zasilana z przesiąkania przez utwory słabo przepuszczalne	403
15.4.3.	Dopływ z uwzględnieniem opóźnionego odsączania.	407
15.5.	Interpretacja wyników pompowań badawczych w warunkach dopływu nieustalonego	410
15.5.1.	Metoda krzywych wzorcowych	411
15.5.2.	Metoda przybliżenia logarytmicznego Theisa–Jacobca.	413
15.6.	Efekt przyścienny, ocena sprawności studni	417
16.	Zagrożenia zasobów wód podziemnych. Rodzaje zanieczyszczeń	421
	(Aleksandra Macioszczyk, Józef Mikołajków)	
16.1.	Wprowadzenie	421
16.2.	Zubożenie zasobów wód podziemnych	422
16.2.1.	Wiadomości wstępne.	422
16.2.2.	Eksploatacja wód na potrzeby ludności i rolnictwa	424
16.2.3.	Odwodnienia górnicze	424
16.3.	Zagrożenia jakości wód podziemnych	425
16.3.1.	Przyczyny pogorszenia jakości wody	425
	Stosowane pojęcia	425
	Przyczyny pogarszania jakości wód podziemnych	427
	Wskaźniki zanieczyszczeń	429
16.3.2.	Ogniska zanieczyszczeń	430
16.3.3.	Zanieczyszczenia geogeniczne	433
16.3.4.	Zanieczyszczenia antropogeniczne	434
16.3.5.	Wtórne zanieczyszczenia wód	439

17. Transport zanieczyszczeń w wodach podziemnych (Jerzy J. Małecki)	441
17.1. Wprowadzenie	441
17.2. Przenoszenie dyfuzyjne	444
17.3. Przenoszenie adwekcyjne	446
17.4. Dyspersja	449
17.5. Opóźnienie przenoszenia zanieczyszczeń w wyniku procesów sorpcyjnych	452
17.6. Rozpad i biodegradacja zanieczyszczeń	458
17.7. Programy do modelowania transportu zanieczyszczeń w wodach podziemnych	461
17.7.1. Program MT3D i jego modyfikacje	461
17.7.2. Program PHREEQC	462
18. Ochrona wód podziemnych (Józef Mikołajków, rozdz. 18.1–18.3, Ewa Krogulec, 18.4, 18.5)	464
18.1. Wiadomości wstępne	464
18.2. Ochrona ujęć wód podziemnych	466
18.2.1. Ustanawianie i wyznaczanie stref ochronnych ujęć	466
Teren ochrony bezpośredniej	467
Teren ochrony pośredniej	467
18.2.2. Przykłady metod wyznaczania strefy ochrony pośredniej	472
Metody modelowe	473
Metoda superpozycji	474
Metoda Wysslinga	474
18.3. Ochrona zbiorników wód podziemnych	475
18.4. Podatność wód podziemnych na zanieczyszczenia	477
18.4.1. Wiadomości wstępne	477
18.4.2. Przykładowe metody oceny podatności	478
Metoda DRATIC	478
Metoda DIVERSITY	482
Czas przesączania jako kryterium oceny podatności	482
18.4.3. Mapy podatności	482
18.5. Wody podziemne w raportach oddziaływania na środowisko	483
19. Monitoring wód podziemnych (Aleksandra Macioszyk)	486
19.1. Ogólne założenia i cele monitoringu wód podziemnych	486
19.2. Punkty badawcze i organizacja sieci monitoringu wód podziemnych	488
19.3. Rodzaje monitoringu wód podziemnych	489
19.3.1. Wiadomości wstępne	489
19.3.2. Monitoringi regionalne	490
19.3.3. Monitoring obszarów chronionych	492
19.3.4. Monitoring w obszarach przygranicznych	493
19.3.5. Monitoring osłony ujęć wód podziemnych	493
19.3.6. Monitoring osłony wokół ognisk zanieczyszczeń	494
19.4. Projektowanie i działanie sieci monitoringu oraz raporty z badań	495
19.4.1. Programy badań monitoringowych	495
19.4.2. Interpretacja wyników badań monitoringowych	495
Wiadomości wstępne	495
Oceny ilościowe wód podziemnych	496
Ocena stanu chemicznego wód podziemnych	497
Łączna ocena stanu wód podziemnych	501
19.4.3. Raporty dotyczące przeprowadzenia badań monitoringowych	501

20. Uwarunkowania prawne zarządzania zasobami wód podziemnych (Andrzej Sadurski)	503
20.1. Podstawowe akty prawne	503
20.2. Zasady ochrony wód	507
20.3. Strefy i obszary ochronne	510
20.4. Zarządzanie zasobami wodnymi.	511
20.5. Instrumenty zarządzania zasobami wodnymi.	512
Plany gospodarki wodnej.	513
Pozwolenia wodnoprawne	513
Opłaty i należności w gospodarce wodnej	514
Kataster wodny	514
Kontrola gospodarowania wodami	514
20.6. Państwowa służba hydrogeologiczna	515
20.7. Inne zadania administracji	517
20.7.1. Projekty badań geologicznych i dokumentacje hydrogeologiczne	517
20.7.2. Informacja hydrogeologiczna	519
20.7.3. Spółka wodna	519
Literatura	521
Podstawowe akty prawne, dyrektywy, rozporządzenia, wytyczne, ustawy	539
Objaśnienia zbiorcze do rysunków	542
Wykaz oznaczeń do podręcznika	543
Indeks (opracowała Anna Binder).	559